

Al in 1994 realiseerden de diverse overheden in Rijnmond zich dat gezamenlijke monitoring van de regionale milieusituatie noodzakelijk is voor een goed milieubeleid. Inmiddels zijn er veertien MSR-rapporten van de regio Rijnmond verschenen.

De eerste jaren blijkt de milieukwaliteit duidelijk verbeterd. De laatste jaren echter wordt er per saldo maar weinig vooruitgang meer geboekt. De verklaring hiervoor is dat in de jaren negentig de 'makkelijke' milieuproblemen op te lossen waren door streng bronbeleid; de actie lag toen meer bij de grote vervuilers. Daarmee bleven de lastige problemen over, problemen die veelal worden veroorzaakt door diffuse bronnen. Zo wordt geluidsoverlast onder andere veroorzaakt door het weg- en vliegverkeer en industrie en zijn de scheepvaart en het wegverkeer belangrijke bronnen van luchtverontreiniging. Toch worden nog steeds stappen vooruit gezet maar vraagt dit vaak om een complexe aanpak voor een bescheiden milieuwinst. Voorbeelden hiervan zijn de uitvoering van het Regionaal Actieprogramma Luchtkwaliteit Rijnmond en het Rotterdam Climate Initiative.

Omdat voor de aanpak van deze diffuse bronnen veelal meer overheden verantwoordelijk zijn, is een goede samenwerking tussen deze overheden een eerste voorwaarde. Binnen MSR zijn dan ook de belangrijkste overheden op milieugebied in de regio Rijnmond vertegenwoordigd. Door gezamenlijk data te verzamelen creëren zij een integraal beeld van de milieusituatie in de regio en krijgen zij zicht op de maatregelen nemen die nodig zijn om de diffuse bronnen aan te pakken. Het Regionaal Actieprogramma Luchtkwaliteit Rijnmond is hiervan een goed voorbeeld. Speciale aandacht gaat hierbij naast de industrie uit naar weg- en scheepvaartverkeer en particuliere huishoudens.

Inmiddels krijgen ook andere (milieu)problemen de aandacht die ze verdienen, zoals externe veiligheid, energiebesparing en klimaatverandering. Maar het invoeren en het doorwerken van nieuw beleid vergt echter tijd. Het zal dus nog wel enige jaren duren voor het effect van de acties op de nieuwe terreinen in indicatoren zichtbaar wordt.

Doel

Het doel van MSR is tweeledig. In de eerste plaats willen we met MSR de gevolgen van het milieubeleid in de regio volgen en nieuwe ontwikkelingen rond de milieukwaliteit waardevrij signaleren. MSR levert daarmee een bijdrage aan de beleidscyclus van de overheden die in MSR samenwerken. Bestuurders en hun medewerkers krijgen hiermee informatie om hun beleid in een bredere context te plaatsen, te evalueren en zo nodig bij te sturen. Ook kunnen zij op grond van deze informatie zo nodig nieuw beleid formuleren of de uitvoering ervan versnellen. In bijlage 3 van dit rapport vindt u een overzicht van de belangrijkste beleidsdocumenten waaruit de gemonitorde doelen afkomstig zijn. Waar geen toetsbare beleidsdoelstellingen beschikbaar zijn, hebben indicatoren in ieder geval een signaleringsfunctie, zodat tijdige sturing alsnog mogelijk is.

Ten tweede willen we met MSR burgers en bedrijfsleven informeren over de huidige stand van het milieu in de regio Rijnmond

en de ontwikkelingen daarin. MSR voldoet daarmee aan de verplichting voor overheden, in het kader van het verdrag van Aarhus, milieu-informatie aan burgers te verstrekken. Op de internetsite zijn alle achterliggende gegevens te vinden die horen bij de gepresenteerde indicatoren. Daarnaast speelt MSR in op de maatschappelijke behoefte aan een transparante overheid.

De drie belangrijkste resultaten van MSR zijn dit jaar het voorliggende hoofdrapport, het bijbehorende themarapport en het symposium op 19 juni 2008 waarop de rapporten zijn gepresenteerd en dieper is ingegaan op het thema 'geluid'.

Dit hoofdrapport geeft een totaaloverzicht van de milieusituatie in Rijnmond en de ontwikkelingen daarin. Naast de indicatoren bevat het hoofdrapport trendanalyses waarmee, uitgebreider dan bij gewone indicatoren, informatie geven over onderwerpen en bij eventuele knelpunten en oorzaken van (beleids)ontwikkelingen. Trendanalyses zijn inmiddels een vast onderdeel van het rapport. In een aantal gevallen schetsen we ook toekomstige ontwikkelingen en presenteren we globale beleidsaanbevelingen, die door de verschillende MSR-partners (gezamenlijk) verder uitgewerkt worden.

Met het themarapport wordt de monitoring van een actueel onderwerp nader uitgewerkt. Het themarapport 2008 'Geluid, Gezondheid en Geld (de prijs van lawaai)' biedt een inzicht in de huidige stand van zaken van de geluidbelasting en bekijkt vervolgens de gevolgen daarvan voor de gezondheid en de economische consequenties. Dit is een goed voorbeeld van de raakvlakken tussen sociale factoren, milieu en economie ofwel people, planet en profit.

Het symposium is een belangrijk moment om te communiceren over de inhoudelijke uitkomsten. Op het symposium lichten politici, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en vakdeskundigen de uitkomsten nader toe vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, visie en deskundigheid. Hiermee kunnen beleidsmakers de uitkomsten gebruiken en krijgen de belangrijkste uitkomsten de nodige aandacht in de media.

Organisatie en werkwijze MSR

MSR is een samenwerkingsverband van de DCMR Milieudienst Rijnmond, de provincie Zuid-Holland, de stadsregio Rotterdam (mede namens de regiogemeenten), de gemeente Rotterdam, Rijkswaterstaat Dienst Zuid-Holland, de hoogheemraadschappen Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard en het Waterschap Hollandse Delta, de GGD Rotterdam-Rijnmond en de politie Rotterdam-Rijnmond.

Jaarlijks wordt gerapporteerd vanuit het monitoringsysteem. Alle gegevens komen uit systematische registratie. Elke indicator heeft een uniek nummer. Dat nummer verwijst naar de achterliggende

documentatie over gegevensbron, contactpersoon, cijfermatige onderbouwing en relevante beleidsrapporten. Een indicator is in principe opgebouwd uit een cijfermatige weergave van de status dan wel de ontwikkeling van milieuaspecten en de bijbehorende beleidsdoelen of normen. We streven ernaar bij de indicatoren een beeld te geven van de afgelopen tien jaar en in een groot aantal gevallen lukt dat ook. Soms ontbreken echter gegevens van een aantal eerdere jaren omdat een onderwerp toen nog niet relevant was. Bij sommige onderwerpen is uit inhoudelijke overwegingen gekozen voor een geografische presentatiewijze omdat dit een vergelijking mogelijk maakt tussen de regiogemeenten of omdat we zo een goed overzicht kunnen geven van de toestand van een bepaald onderwerp in de regio. De historische regionale ontwikkeling is dan echter vaak terug te vinden in een andere indicator of op de internetsite. Op de internetsite zijn bovendien allerlei (oude) indicatoren terug te vinden die niet zijn opgenomen in het huidige rapport maar wel relevant kunnen zijn voor de beleidsvorming.

Het thema van 2005 'Milieu en Ruimte' heeft, samen met de totstandkoming van het ruimtelijk plan voor de regio, het RR2020, een extra aanzet gegeven voor de verdere integratie van ruimtelijke ontwikkeling en milieu. Dit heeft vorig jaar geleid tot een nieuw hoofdstuk waarin beide beleidsterreinen samenkomen, namelijk Ruimte. Voor de meeste van de traditionele milieuaspecten zoals bodem, geluid en lucht zijn in dit hoofdstuk ruimtelijk relevante indicatoren benoemd. Deze indicatoren kunnen de komende jaren worden benut om de leefomgeving in de regio te monitoren. Voor een aantal aspecten hebben we gekozen voor een meer toekomstgerichte weergave van milieu in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen.

Los van dit hoofdrapport presenteert MSR informatie op internet. Onze website is hiervoor vorig jaar sterk verbeterd. Op de MSR-internetsite, www.hetmilieuinderegiorotterdam.nl, vindt u de achterliggende cijfers van alle indicatoren. Niet alleen de gegevens, maar ook de teksten en zelfs de afzonderlijke grafieken zijn te gebruiken. Bovendien is veel informatie die we gebruiken in het rapport, digitaal beschikbaar via internet. Anderzijds is in dit hoofdrapport geregeld informatie te vinden die – rechtstreeks dan wel voorzien van kleine aanpassingen – afkomstig is van publicaties op internet, bijvoorbeeld van de ministeries van VROM of LNV.

Leeswijzer

Het eerste inhoudelijke hoofdstuk is 'maatschappelijke context'. In dit hoofdstuk worden indicatoren bij elkaar gepresenteerd die min of meer als een gegeven moeten worden beschouwd, omdat zij op regionaal niveau zeer lastig te beïnvloeden zijn of waarvan de plaatsing in dit hoofdstuk noodzakelijk is vanwege de verbanden die hiertussen moeten worden gelegd. Na dit hoofdstuk volgen de thematische hoofdstukken, namelijk 'ruimte', 'lucht', 'geluid', 'bodem', 'water', 'natuur', 'afval', 'energie', 'milieuzorg', 'externe veiligheid' en 'vergunningen en handhaving'. Al deze hoofdstukken hebben op verzoek van een groot aantal gebruikers dezelfde indeling gekregen namelijk 'wet- en regelgeving en beleid',

'inspanningen' en 'toekomstige ontwikkelingen'. Bij een aantal inhoudelijke hoofdstukken is een trendanalyse toegevoegd. U vindt deze aan het eind van het hoofdstuk in kwestie. Het laatste hoofdstuk, hoofdstuk 14, is geheel gewijd aan het thema van dit jaar: 'geluid'.

Iedere indicator omvat steeds een grafische presentatie en een korte verklaring. Dit maakt de zoekweg naar de gewenste informatie kort en zorgt er tegelijkertijd voor dat de samenhang in stand blijft. We bieden een deel van deze informatie aan op het niveau van indexen die de toestand voor een thema in zijn totaliteit weergeven. Daarna beschrijven we de samenstellende indicatoren ook afzonderlijk.

De indicatoren in dit rapport geven in principe de situatie weer tot en met het jaar 2007. Soms zijn gegevens echter maar tot en 2006 of zelfs maar tot 2005 beschikbaar. Die gegevens zijn alleen in dit rapport opgenomen als ze nieuwe feiten opleveren of noodzakelijk zijn om een goed beeld te schetsen van de stand van zaken.

Bijlage 1 bevat een overzicht van klachten over stank en lawaai per (deel)gemeente. Het werkgebied van de waterkwaliteitsbeheerders is weergegeven in bijlage 2. In bijlage 3 is een lijst met afkortingen opgenomen. Bijlage 4 is een lijst met geraadpleegde documenten. Tot slot is een trefwoordenregister toegevoegd. ■